

Schoon Water voor Brabant in een notepad

Doel van 'Schoon Water' is het terugdringen van het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen in kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden in Noord-Brabant. Dat is nodig om schoon grondwater te behouden, zodat het voor iedereen geschikt blijft als bron voor drinkwater, nu en in de toekomst.

Aan 'Schoon Water' doen alle gebruikers van middelen mee: burgers, bedrijven, landbouw en gemeenten. *Schoon Water* draait in 11 grondwaterbeschermingsgebieden. 16 deelnemende gemeenten werken toe naar het certificeringniveau 'zilver' op de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Acht gemeenten werken al geheel chemievrij. Verder nemen bedrijven zoals Unipol Holland BV in Oss en Kempen Airport in Cranendonck actief deel.

Binnen deze grondwaterbeschermingsgebieden zetten alle grondgebruikers een stap richting duurzaam beheer. Agrariërs bekijken samen met hun adviseurs hoe zij minder of minder schadelijke bestrijdingsmiddelen

kunnen gebruiken en worden gefaciliteerd om met *schoon water* maatregelen aan de slag te gaan, zoals een sleepdoek. Gemeenten en bedrijven krijgen hulp bij certificering en gaan samen met hun adviseur na hoe de onkruidbestrijding duurzamer aangepakt kan worden. Alle bewoners van de 11 grondwaterbeschermingsgebieden worden met nieuwsbrieven en acties geïnformeerd en bewuster gemaakt.

Vanaf 2012 wordt het project uitgerold naar heel Brabant!

Organisatie

'Schoon Water voor Brabant' is een stimuleringsproject van de Provincie Noord-Brabant, Brabant Water, Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO), Overlegplatform Duinboeren, Waterschappen Aa en Maas, De Dommel, Brabantse Delta en Rivierenland.

CLM, DLV, Eco Consult, ClimateChanCe, PRI en PPO verzorgen de uitvoering van het project.

Vragen?

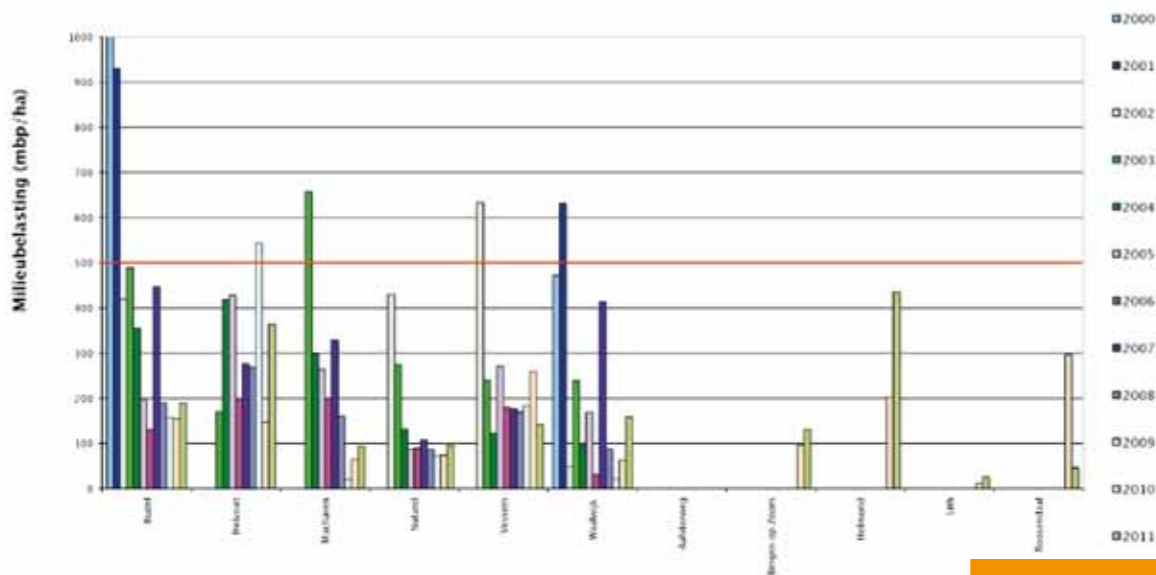
Voor meer informatie kunt u terecht bij:

- CLM: Peter Leendertse: E pele@clm.nl T 0345-470751
- Provincie Noord-Brabant: René Klerks: E rklrks@brabant.nl T 06-18303442
- Brabant Water: Sandra Verheijden: E sandra.verheijden@brabantwater.nl T 073-6838514
- ZLTO: Jeanne van Beek: E jeanne.van.beek@zlto.nl T 073-2173189
- Overlegplatform Duinboeren: Emiel Ansems: E duinboeren@hetnet.nl T 0411-643639
- Waterschappen: Minke Lagerwerf (De Dommel): E mlagerwerf@dommel.nl T 0411-618487

Actuele informatie, tips en het laatste nieuws vindt u op:

- de website: www.schoon-water.nl
- Twitter: @overSchoonWater

Resultaten landbouw en gemeenten 2011

Gemiddelde milieubelasting van het grondwater (mbp/ha) door de landbouwdeelnemers in de elf gebieden tussen 2000 en 2011. De horizontale lijn geeft somnorm van 500 mbp/ha weer.

Landbouw

In 2011 zijn er 45 nieuwe landbouwdeelnemers bijgekomen in de nieuwe gebieden Roosendaal, Bergen op Zoom, Aalsterweg, Helmond en Lith. Hiervan zijn 15 loonwerkers die ook bij hun klanten - binnen en buiten de grondwaterbeschermingsgebieden - volgens de *Schoon Water* aanpak gaan werken.

Zoals te zien is in de figuur ligt de milieubelasting van het grondwater door agrariërs in 2011 in de 11 gebieden ruim onder de doel-

norm van 500 mbp (0,5 µg/l). Dit betekent dat de maatregelen die de deelnemers hebben uitgevoerd de milieubelasting van het grondwater voldoende beperkt.

Gemeenten

In 2011 hebben tien van de zestien gemeenten in de grondwaterbeschermingsgebieden geen bestrijdingsmiddelen gebruikt op verhard oppervlak en niet of incidenteel in het groen. Daarnaast hebben 3 gemeenten aangegeven in 2012 chemievrij te gaan werken.

Colofon

Dit is de vierentwintigste nieuwsbrief 'Schoon Water'. Eerdere nieuwsbrieven kunt u vinden op www.schoon-water.nl. De volgende nieuwsbrief verschijnt in de zomer van 2012.

Foto's:

CLM, ZLTO

Tekst en Redactie:

CLM

Vormgeving en druk:

Drukkerij Libertas, Bunnik

NIEUWSBRIEF 24 - JUNI 2012

Schoon Water

Hans Huijbers en Henk Bleker trekken samen aan Schoon Water!

Drie generaties Van Beers: rechts Peter van Beers, naast hem zijn zoons en vader

Meer dan 70 vertegenwoordigers van de deelnemende partijen in 'Schoon Water voor Brabant' en het 'Brabants Manifest' waren op het loonwerkbedrijf van Schoon Water-deelnemer Peter van Beers in Vessem getuige van de officiële start van de Brabantbrede uitrol van Schoon Water voor Brabant.

Met behulp van twee trekkers ontrolden ZLTO-voorzitter Hans Huijbers en demissionair staatssecretaris Henk Bleker een spandoek: 'Schoon Water: We trekken er samen aan'.

Huijbers: Waardering voor de deelnemers

ZLTO-voorzitter Hans Huijbers sprak zijn waardering uit voor de boeren en tuinders die de afgelopen jaren hebben meegedaan aan het project *Schoon Water* voor Brabant. In de projectgebieden doet 90% van de agrarische bedrijven mee. Hiermee is een reductie van de milieubelasting bereikt van maar liefst 75%. Hij wees op het belang van een schone en gezonde bodem voor nu en voor onze volgende generaties. Dat is ook de belangrijkste motivatie voor Peter van Beers om mee te doen aan *Schoon Water*: "De zorg voor *schoon water* is ook belangrijk voor onze kinderen".

Bleker: "Den Haag positief over energie in sterke regio's"

Bleker was enthousiast over de Brabantbrede uitrol: "Dit soort initiatieven geven blijk van een sterke regio en horen niet in Den Haag te worden genomen maar overal in het land en op deze manier".

Kijk op www.schoon-water.nl om te zien hoe Henk Bleker en Hans Huijbers samen op de trekkers van Peter van Beers de uitrol starten.

Duurzame topkok Eric van Veluwen zorgde voor een heerlijk buffet

Eersel gaat voor **Schoon Water!**

De gemeente Eersel verwijderde eind april voor het eerst onkruid op verhardingen met een combinatie van hetelucht- en borstelmachines. Wethouder Peter van den Blik was bij deze feestelijke gebeurtenis aanwezig. Hij geeft aan dat er een mijlpaal is bereikt nu het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen door de gemeente volledig is uitgefaseerd. De gemeente heeft duurzaamheid hoog in het vaandel en heeft hierin ook een voorbeeldfunctie.

P. van den Blik (wethouder), C. Vroonhoven en P. Stabel (v.l.n.r.) naast borstelmachine

Waarom naar chemievrij beheer?

De gemeente Eersel ligt voor een deel in een grondwaterbeschermingsgebied, waar het drinkwaterbedrijf grondwater oppompt voor de bereiding van drinkwater. En doet daarom mee aan het project *Schoon Water* voor Brabant. Ook ligt de gemeente in het stroomgebied van de Kleine Beerze. Het stroomgebied is gekenmerkt door hoge ecologische waarden. Nu het onkruidbestrijdingsmiddel glyfosaat (Round Up) niet meer gebruikt wordt op verhardingen, spoelt het middel ook niet meer uit naar het oppervlakte- en grondwater. Dit is winst voor mens en milieu.

Duurzaam en betaalbaar

De heer Peter Stabel (Beleidsmedewerker wegen en Projectleider civiele techniek) van de gemeente Eersel vertelt: "Al zeker een decennium gebruikt de gemeente Eersel geen chemische bestrijdingsmiddelen meer in het groen. In 2009 heeft de heer Hekman van Eco Consult vanuit het project 'Schoon Water voor Brabant' berekend wat het kost om zonder bestrijdingsmiddelen de verhardingen schoon te houden. Dit is besproken in de gemeenteraad en omdat de raad duurzaamheid belangrijk vindt, is afgesproken om de overstap te maken.

Vervolgens hebben we offertes opgevraagd bij verschillende groenvoorzieners. Uiteindelijk hebben we gekozen voor Gebr. Brouwers uit De Moer. Zij doen het beheer zelfs goedkoper dan destijds berekend is. Dit is ook een gevolg van de snelle doorontwikkeling van de technieken voor chemievrije onkruidbestrijding op verhardingen."

Een net en verzorgd straatbeeld

Gebr. Brouwers zorgen ervoor dat alle verharde elementen binnen de bebouwde kom voldoen aan het beeldkwaliteit A. De heer Stabel: "Dit niveau is vergelijkbaar met het niveau dat met chemische middelen bereikt werd. Het geeft een net en verzorgd beeld zoals de burgers van Eersel gewend zijn. In diverse gemeenten heeft gebr. Brouwers dit al laten zien. Onze toezichthouder groen controleert maandelijks of de beeldkwaliteit voldoet in de wijken en stuurt zo nodig bij."

Wilt u meer informatie? Neem dan contact op met: Jenneke van Vliet van CLM (E.jvanvliet@clm.nl T 0345-470753) of Jan Hekman van Eco Consult (E.j.hekman@ecoconsult-gmm.nl T 0313-420066)

Schoon Water stimuleert particulieren geen chemie te gebruiken

Schoon water en bier, geeft eeuwig plezier

Om schoon oppervlakte- en grondwater te houden is het belangrijk dat burgers zo min mogelijk chemische bestrijdingsmiddelen in de tuin gebruiken. Zo houden we het water schoon!

Waarom zijn bestrijdingsmiddelen schadelijk

Chemische bestrijdingsmiddelen, ook wel pesticiden genoemd, zijn er in allerlei soorten en maten. Zo zijn er herbiciden (tegen onkruiden), insecticiden (tegen insecten) en fungiciden (tegen schimmels). Hoewel deze middelen gewoon zijn te kopen in uw tuincentrum, zijn ze helaas niet allemaal onschuldig. Al deze middelen dragen het risico met zich mee dat ze na een flinke regenbui via een nabije put afgevoerd worden naar het

oppervlaktewater. Ook kunnen de middelen via de bodem uitspoelen naar het grond- en oppervlaktewater, terwijl dat de bron is voor het bereiden van drinkwater. Verder schaadt gebruik van de middelen het bodem- en waterleven. Zo is inmiddels bekend dat bijen, die nuttig zijn voor de bestuiving van bloemen en voedingsgewassen, last kunnen hebben van sommige insecticiden. Alleen al daarom kunt u het gebruik van chemische insecticiden in uw tuin beter vermijden. Voor de bestrijding van veel 'plaaginsecten' zijn bovendien alternatieve middelen beschikbaar.

Eeuwenoude recepten

In de middeleeuwen maakten ze van water bier, omdat het water in en rondom bevuilde nederzettingen niet drinkbaar was. Nu is het water schoner en we drinken nog steeds bier. Maar wist u dat bier ook prima helpt als biologische middel om slakken te vangen in uw tuin? Daarnaast mijden mieren houtzaagsel en hebben ze een hekel aan tomatenplanten, goudsbloemen en afrikaantjes. Met uw beplanting heeft u veel invloed op welke dieren wel of niet voorkomen in uw tuin.

En groene aanslag verwijderd u door gewoon te schrobben met heel heet water.

Meer tips?

Bent u nieuwsgierig geworden naar meer beproefde biologische huismiddelen? Bekijk dan de tuintips op www.schoon-water.nl

Wilt u meer informatie? Neem dan contact op met: Jenneke van Vliet van CLM (E.jvanvliet@clm.nl T 0345-470753)

Win-win maatregelen voor **schoon water** beschikbaar in handig boekje

Win-win maatregelen zijn goed voor *schoon water* én uw bedrijf. Doordat de bescherming van uw gewas verbetert, bijvoorbeeld doordat spuitvloeistof beter in het gewas doordringt. Of dat u resistente onkruiden of insecten kunt aanpakken. Het kan ook betekenen dat u bespaart of middelenkosten of gemakkelijker kunt voldoen aan strikte residueisen voor uw product.

Denk bijvoorbeeld aan zuiveringsmethoden voor restwater, automatische interne reiniging van de spuitmachine, GPS-sectieaansturing, luchtondersteuning,

beslissingsondersteunende systemen of Wingssprayer. Maar ook maatregelen als grasbanen of recirculatie van drainwater komen aan bod. De maatregelen hebben 1, 2 of 3 sterren. Hoe meer sterren, hoe meer effect op de waterkwaliteit.

Met dit boekje heeft u alle technische, praktische en financiële informatie overzichtelijk bij de hand! Het boekje is gratis te bestellen via schoonwaterloket@clm.nl of T 0345-470745. Ook kunt u deze bekijken en downloaden via www.schoon-water.nl.

